

JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULUN PERUSOPETUKSEN JA LUKIOKOULUTUKSEN OHJAUSUUNNITELMA (POPS2016/ LOPS2021)

Jyväskylän Normaalikoulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan perusopetuksen oppilaanohjauksen ja lukion opinto-ohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun välinen yhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen (TET) järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden ja opiskelijoiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen ja lukiokoulutuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

1. Ohjauksen järjestämisen rakenteet ja toimintatavat

Ohjaus on jatkuvaa, vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa oppilaan ja opiskelijan oppimisen, kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Ohjauksen jatkumon toteutuminen taataan siten, että ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan ja opiskelijan opintopolun aikana ja erityisesti opiskelun nivelvaiheissa. Ohjaustyö on luottamuksellista ja ohjauksessa on aina otettava huomioon ohjattavan ikä.

Jokaista oppilasta ja opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus omiin tarpeisiinsa nähden riittävään ohjaukseen. Oppilas/opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva jäsen, joka arvioi omaa oppimistaan ja toimintaansa. Ohjauksella edistetään opiskelunvalmiuksien kehittymistä ja opintojen kaikinpuolista sujumista. Ohjauksella tuetaan lasta ja nuorta elämään, koulutukseen ja uranvalintoihin liittyvissä päätöksissä.

Alakoulussa ohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Alakoulussa ohjauksen tavoitteet ovat oppimisen ja opiskelun ohjauksessa ja samalla henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen tukemisessa. Huoltajien osallisuutta painotetaan myös ohjauksessa tapaamalla heitä tarpeen mukaan säännöllisesti. Oppilaan ohjauksen merkitys korostuu alakoulussa valintatilanteessa (esim. kielivalinnat). Osana oppilaanohjausta on myös työelämään tutustumista ja alakoulussa työelämää tarkastellaan koulun eri henkilöiden ammattien ja työtehtävien kautta.

Yläkoulussa ja lukiossa päävastuu ja ohjauksen koordinointi on oppilaanohjaajalla/opinto-ohjaajalla. Aineenopettajat osallistuvat ohjaustyöhön ensisijaisesti oman oppiaineensa sisältöjen kautta. Ohjaus on edelleen koko koulun henkilökunnan yhteistä työtä.

Yläkoulussa jatketaan kasvun ja kehityksen tukemista. Yläkoulussa luokanohjaajan vastuulla on oman luokkansa oppilaiden tuntemus ja yhteistyö kodin kanssa 7. ja 8. vuosiluokkien aikana. Vuosiluokkien 8. ja 9. aikana kuitenkin jatkokoulutus suunnitelmat ja niihin liittyvä pohdinta lisääntyy. Erityisesti 9. luokalla toiselle asteelle hakeutumista pohditaan sekä oppilaiden että huoltajien kanssa. Lukiossa ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana ja hänen vastuullaan on oman ryhmänsä opiskelijoiden tunteminen, heidän opintojensa seuranta ja yhteistyö kodin kanssa.

Lukion ryhmänohjaaja huolehtii omalta osaltaan nuoren kasvun ja kehityksen tukemisesta. Yläkoulun oppilaanohjausta ja lukion opinto-ohjausta toteutetaan luokkatunneilla, opintojaksomuotoisena opetuksena, pienryhmäohjauksena, henkilökohtaisena ohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Ohjauk-

nessa pyritään hyödyntämään myös erilaisia koulun yhteistyötahoja järjestämällä vierailuja, tutustumiskäyntejä sekä asiantuntijoiden luentoja ja esityksiä. Lukiolaisille tarjotaan mahdollisuutta osallistua eri korkeakoulujen opiskelijoiden koulutusesittelyihin sekä pyritään järjestämään tutustumiskäyntejä eri korkeakouluihin. Lisäksi lukiolaisille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen toteuttamiin opintokokonaisuuksiin.

Työelämään tutustumisen (TET) jaksot sisältyvät yläkoululaisen oppilaanohjaukseen. TET-jaksoja toteutetaan vuosiluokilla 7.-9. Myös lukiolainen voi sisällyttää opintoihinsa työelämään tutustumisen jaksoja. Tarkemmat yläkoulun oppilaanohjauksen ja lukion opinto-ohjauksen sisällöt ja tavoitteet ilmenevät opetussuunnitelmista.

2. Ohjauksen työn- ja vastuunjako

Jyväskylän normaalikoulussa ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen ja lukion kestävän jatkumon, jossa kaikki ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan ja opiskelijan opintopolun aikana ja erityisesti opiskelun nivelvaiheissa. Peruskoulussa oppilasta aiemmin opettanut opettaja huolehtii koulunkäynnin järjestämisen kannalta oleellisesta tiedonsiirrosta seuraavalle opettajalle ja seuraavaan opiskelupaikkaan. Oppilaanohjaaja ja erityisopettaja yhdessä huolehtivat nivel-tiedon välittämisestä siirryttäessä perusopetuksesta toiselle asteelle. Oppilaanohjaajat myös seuraavat yläkoulun päättöluokkalaisten sijoittumista ja opiskelun aloittamista toisen asteen koulutuksessa. Lukion päättövaiheessa opinto-ohjaaja perehtyy yhdessä opiskelijan kanssa hänen jatko-opintosuunnitelmaansa ja auttaa jatko-opintoihin hakeutumisessa.

Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta ja opiskelijaa eri oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden ja opiskelijoiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen. Samat tehtävät ja ohjauksen tavoitteet sisältyvät luokan- ja aineenopettajaharjoittelijoilla kaikkiin opetusharjoittelujaksoihin perusopetuksessa ja lukiossa.

Opettajien lisäksi ohjaustyöhön tarvittaessa osallistuvat myös koulupsykologi, koulukuraattori ja kouluterveydenhoitaja omien toimenkuviansa mukaisesti. Yläkoulun oppilaanohjauksen ja lukion opinto-ohjauksen tukena ovat erityisopettajat koko kouluajan ja erityisesti opintopolun nivelvaiheisiin liittyvässä asioissa. Ohjausprosessin kulku nivelvaiheissa on tarkemmin kuvattu peruskoulun oppilashuoltosuunnitelmassa ja lukion opiskelijahuoltosuunnitelmassa.

Rehtorien vastuulla ohjauksessa ovat erilaiset opiskeluun ja koulunkäyntiin liittyvät hallinnolliset päätökset, esimerkiksi perusopetuksessa päätös vuosiluokkaan sitomattomasta opetuksesta sekä lukiossa vastuu ylioppilastutkinnon toimeenpanosta.

Lisäksi ohjauksessa tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisen asiantuntijaverkoston kanssa tarpeen mukaan. Peruskoulun ja lukion ohjauksen työ- ja vastuunjako on kuvattu tarkemmin liitteessä.

3. Ohjauksen verkostot

Ohjaus toteutuu laajana yhteistyönä. Keskiössä on aina oppilaan ja opiskelijan oma osallisuus, josta ohjausta suunnitellaan jokaisen oppilaan omien tarpeiden ja taitojen mukaisesti. Alla on kuvattu keskeiset toimijat ja ohjauksen verkosto.

Ohjaus perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa

4. Ohjausyhteistyö kodin ja työelämän kanssa

Perusopetuksen alussa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Ohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään opiskeluun ja koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevan koulunkäynnin kannalta. Yhteistyö turvataan järjestämällä yleistä tiedotusta ja henkilökohtaisia tapaamisia huoltajien kanssa (esim. vanhempainillat). Koulun Wilmajärjestelmää käytetään monipuolisesti sekä seurantaan (esim. opintomenestys, poissaolot) että yhteydenpitoon.

Yhteistyö huoltajien kanssa jatkuu yläkoulussa ja korostuu erityisesti nivelvaiheissa. Yhteistyön yhtenä tavoitteena on myös vahvistaa oppilaan omaa vastuullisuutta ja itsenäisyyttä edettäessä kohti yläkoulun päättöluokkaa. Huoltajille taataan mahdollisuus tavata oppilaanohjaajaa erityisesti perusopetuksen päättävien jatkokoulutukseen liittyvissä asioissa.

Lukiossa painopiste ohjauksessa on perusasteelta tulevien oppilaiden ohjauksessa lukio-opintoihin. Normaalikoulu toimii yhteistyössä lähiseudun yläkoulujen ja lukioiden kanssa järjestämällä vanhempaniiltoja 9.luokkalaisille ja heidän huoltajilleen. Lisäksi järjestetään tutustumisvierailuja Normaalikoulun lukioon aikoville. Lukion alussa opinto-ohjauksen tunneilla kartoitetaan kaikkien lukioon tulevien tuen tarve yhteistyössä huoltajien ja ohjaushenkilöstön kesken. Tässä on lukion erityisopettaja keskeisessä asemassa yhdessä ryhmänohjaajien ja opinto-ohjaajien kanssa. Mahdollisten lukio-opinnot keskeyttävien opiskelijoiden seurannasta huolehditaan siten, että opinto-ohjaaja seuraa opiskelijan siirtymistä toiseen oppilaitokseen. Lukion ohjauksessa painotetaan opiskelijan oman vastuun lisääntymistä koskien opintojen suunnittelua ja jatko-opintoja.

Työelämäyhteistyö aloitetaan jo alakoulussa tutustumalla oppilaan lähipiiriin ja koulun sisäisiin ammatteihin ja tehtäviin. Oppimisympäristöinä voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Yläkoulussa järjestetään työelämään tutustumisen (TET) jaksoja. Painotus 7. luokalla on vielä koulun sisäisiin työtehtäviin ja oman lähipiiriin henkilöiden työhön tutustumisessa. Vuosiluokkien 8. ja 9. aikana työelämäjakso on pitempi ja keskeistä on oppilaan oma aktiivisuus paikan hankkimisessa, jolloin samalla harjoitellaan työnhakua. Yhteistyötä työelämään vahvistetaan myös oppilaanohjaajien vierailulla TET-paikoilla. Yhteiset vierailut työpaikolla ja eri alojen edustajien vierailut koululla vahvistavat työelämäyhteyksiä.

Lukiossa opiskelijalla on mahdollisuus sisällyttää opintoihinsa työelämään tutustumisjaksoja. TET-jaksot ja niihin liittyvät tehtävät suunnitellaan yhdessä opinto-ohjaajan kanssa. Lisäksi aineenopettajat lisäävät oman oppiaineensa osalta opiskelijoiden työelämäntuntemusta sisällyttämällä opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintojen ohella työelämään.

5. Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Peruskoulussa oppilaanohjauksen tavoitteiden toteutumista arvioidaan ennen kaikkea oppilaan näkökulmasta. Tällä tarkoitetaan oppilaan siirtymistä eteenpäin ensin alakoulusta yläkouluun ja sitten peruskoulun jälkeen toiselle asteelle. Lukiossa opinto-ohjauksen tavoitteiden toteutumisen arviointi liittyy opintojen etenemiseen ja lukiosta valmistumiseen sekä siirtymiseen lukion jälkeisiin opintoihin. Tässä välineenä on henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

Alakoulun ohjauksen tavoitteilla pyritään siihen, että oppilas on motivoitunut siirtymään yläkoulun oppilaaksi ja opiskelemaan yläkoulussa.

Yläkoulun ja lukion ohjauksen tavoitteena on, että nuori on motivoitunut hakemaan jatko-opintoihin sekä kiinnostunut ja sitoutunut aloittamaan ja jatkamaan opintojaan valitsemassaan koulutuksessa. Peruskoulun oppilaanohjauksella pyritään siihen, että jokaisella peruskoulun päättävällä on jatkokoulutuspaikka. Tämä myös varmistetaan ensin kesällä koulutusvalintojen valmistuttua ja uudelleen vielä seuraavan lukukauden alettua. Lukion päättävän nuoren ohjaus painottuu henkilökohtaisten ura- ja jatko-opintomahdollisuuksien löytämiseen sekä elinikäisen oppimisen ymmärtämiseen. Lukion suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa, on lisäksi oikeus saada opintoihin haakeutumiseen ohjausta seuraavan vuoden aikana.

Nivelvaiheet on kuvattu tarkemmin peruskoulun oppilashuoltosuunnitelmassa ja lukion opiskelija-huoltosuunnitelmassa.

Ohjaussuunnitelmaa ohjaavat asiakirjat:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Opetushallitus.

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015. Opetushallitus.

Hyvän ohjauksen kriteerit. Opetushallitus 2014.

Perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelma. Jyväskylän Normaalikoulu.2015

Lukion opiskelijahuoltosuunnitelma. Jyväskylän Normaalikoulu. 2015

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019.